

Misallocatie van kapitaal in Nederland

Analyse van trends en persistentie

Jasper de Winter

1 november 2019

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Disclaimer: de gepresenteerde opvattingen en uitkomsten zijn op persoonlijke titel en niet noodzakelijkerwijs de opvatting van DNB.

Opzet presentatie

- 1. Hoe groot zijn de kapitaalverstoringen in Nederland?**
- 2. Welke bedrijven hebben het meeste last van kapitaalverstoringen?**
- 3. Hoe persistent zijn kapitaalverstoringen?**

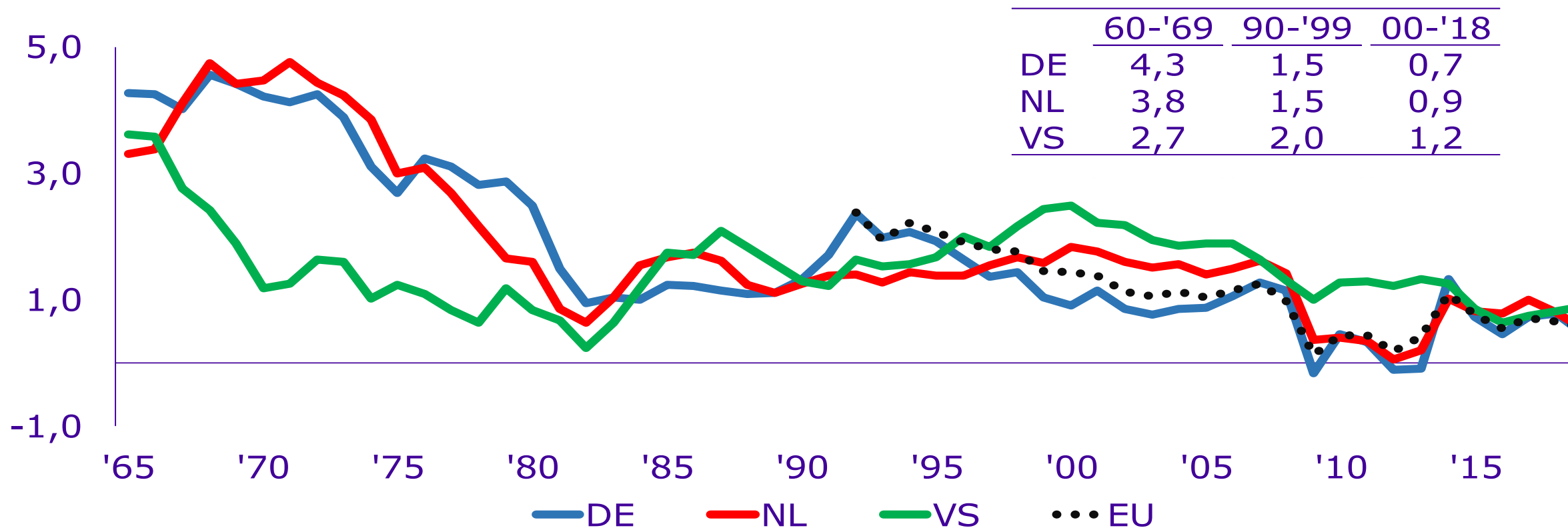
Opzet presentatie

- 1. Hoe groot zijn de kapitaalverstoringen in Nederland?**
- 2. Welke bedrijven hebben het meeste last van kapitaalverstoringen?**
- 3. Hoe persistent zijn kapitaalverstoringen?**

Maar eerst : aanleiding en intuïtie meting kapitaalverstoringen.

Aanleiding

Mondiale daling arbeidsproductiviteit

Variabele: bruto binnenlands product per werknemers; **Bron:** Europese Commissie

Aanleiding

Oorzaken daling arbeidsproductiviteit

○ **Afname technologische vooruitgang?**

techno-pessimisten (Gordon, 2016) versus optimisten (Mokyr, 2002, Brynjolfsson and McAfee, 2013)

○ **Meetfouten?**

immateriële activa en ICT-goederen

○ **Technologie-diffusie?**

Koplopers en achterblijvers (Andrews et al., 2016; van Heuvelen et al. 2018)

○ **Verstoring in allocatie van kapitaal en arbeid**

Misallocatie (Hsieh en Klenow, 2009; Gopinath et al, 2017)

Aanleiding

Oorzaken daling arbeidsproductiviteit *in deze presentatie*

~~○ Afname technologische vooruitgang?~~

~~techno-pessimisten (Gordon, 2016) versus optimisten (Mokyr, 2002, Brynjolfsson and McAfee, 2013)~~

~~○ Meetfouten?~~

~~immateriële activa en ICT-goederen~~

~~○ Technologie-diffusie?~~

~~Koplopers en achterblijvers (Andrews et al., 2016; van Heuvelen-~~

○ **Verstoring in allocatie van kapitaal en arbeid**

"Misallocatie" (Hsieh en Klenow, 2009; Gopinath et al, 2017)

Intuïtie meten kapitaal/arbeidsverstoringen

Basismodel: Hsieh en Klenow (2009)

- Zonder verstoringen op kapitaal en arbeid hebben de meest productieve bedrijven –onder bepaalde modelaanname– **binnen een bedrijfstak** de hoogste productie tegen de laagste (consumenten)prijs.
- Verstoringen verbreken verband productiviteit, productie en prijs
- Verstoring kan zowel positief ("**subsidie**") als negatief ("**belasting**") zijn.

Intuïtie meten kapitaal/arbeidsverstoringen

Data: CBS micro-data

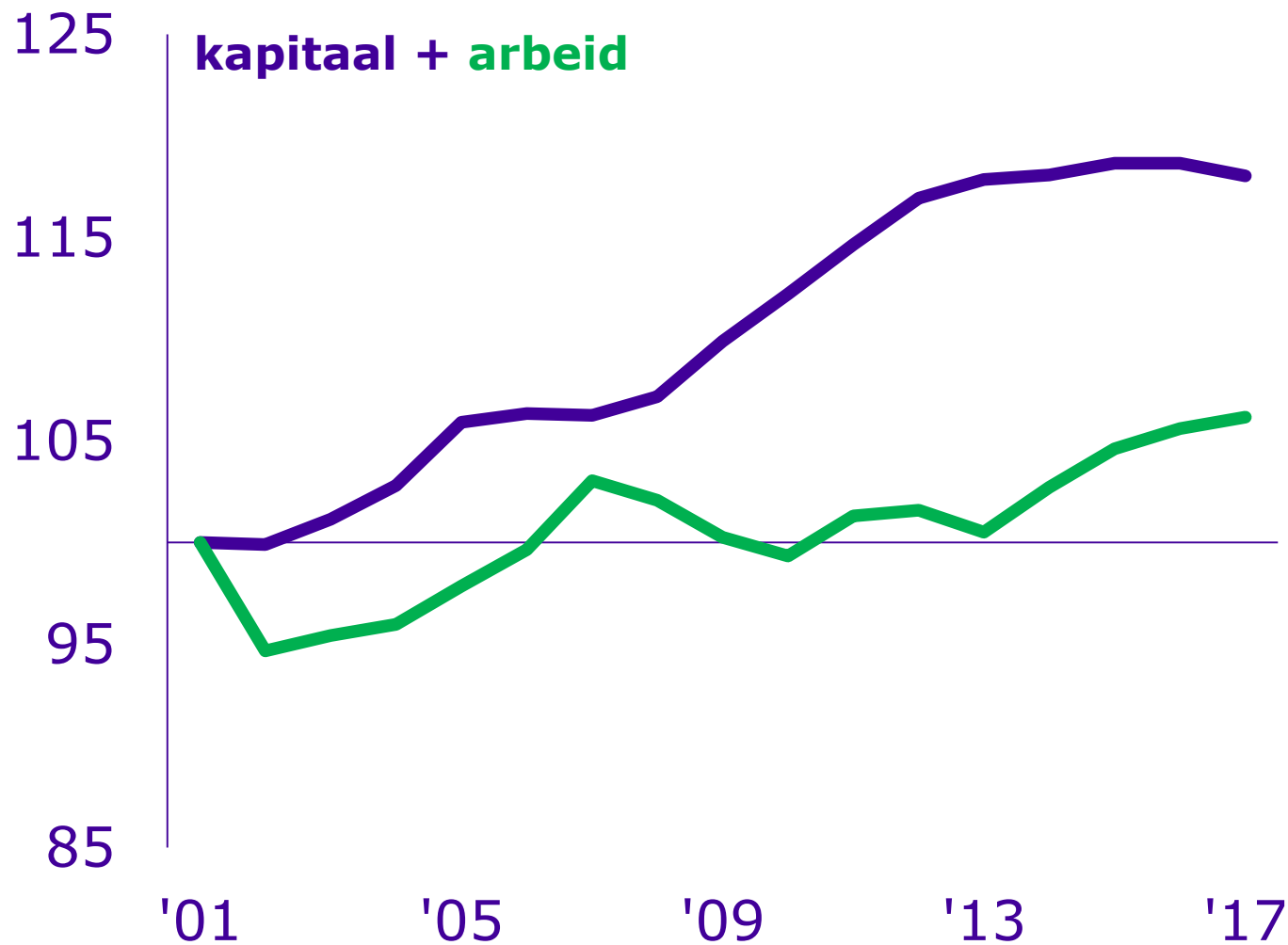
- Verstoringen te meten o.b.v. individuele bedrijfsbalansen/verlies en winstrekening
- Bestanden van CBS over periode 2001-2017 || circa 2 miljoen bedrijven || 200 tot 300 duizend unieke bedrijven
- Fijnmazige bedrijfstakindeling: 93 in industrie, 240 in diensten
- Meer details/uitkomsten? DNB Working paper nr. 639 (Bun & de Winter, 2019) en binnenkort te verschijnen ESB-artikel (Bun & de Winter, 2019)

Opzet presentatie

- 1. Hoe groot zijn de kapitaalverstoringen in Nederland?**
- 2. Welke bedrijven hebben het meeste last van kapitaalverstoringen?**
- 3. Hoe persistent zijn kapitaalverstoringen?**

Gemiddelde verstoring sinds 2001

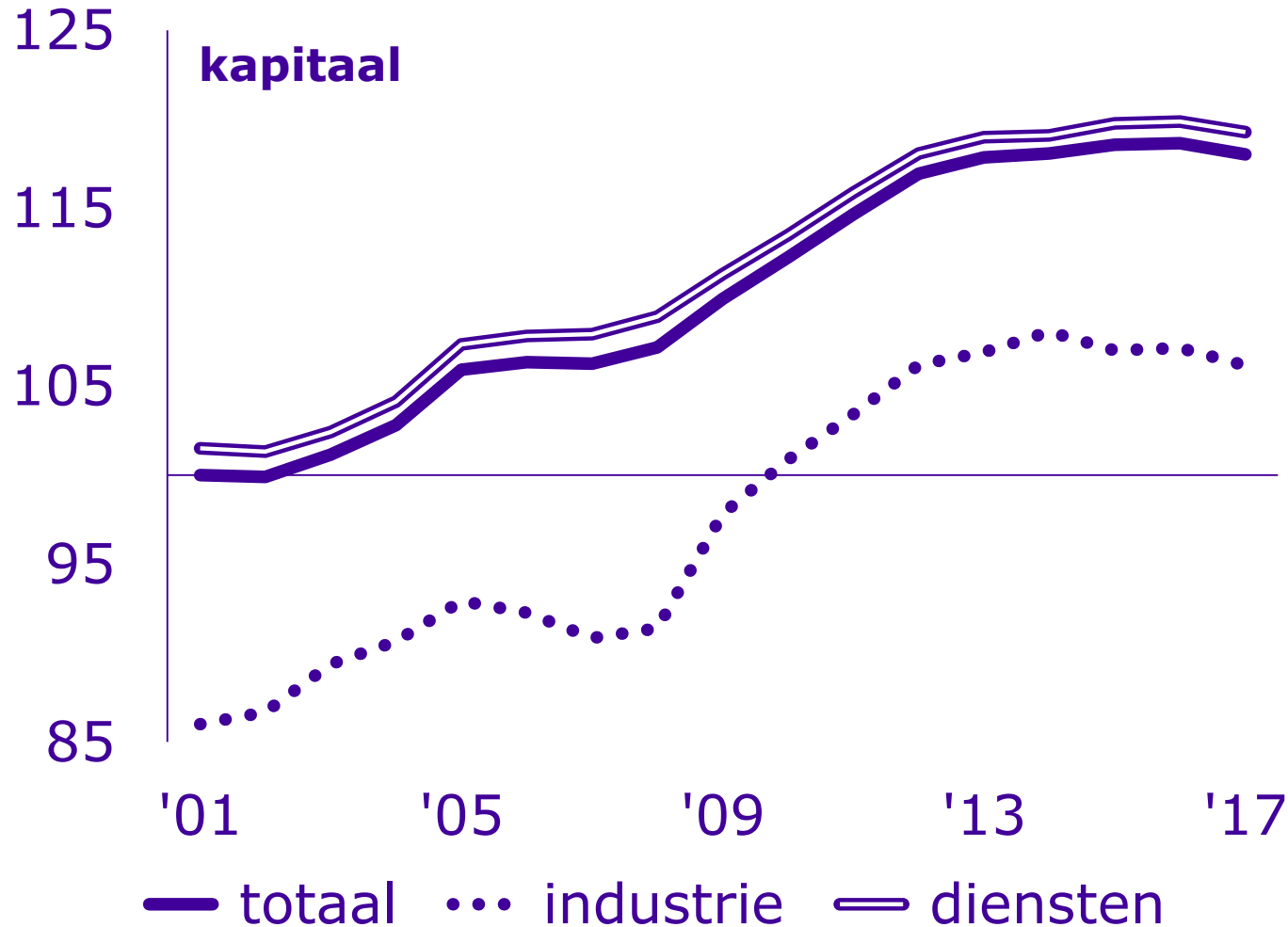

- Verandering ten opzichte van basisjaar (2001)
- grootste toename (post)crisis: 2007-2011
- Δ kapitaalverstoring: **+18%**
- Δ arbeidsverstoring: **+6%**
- Δ productiviteitsverlies: **$\pm 0,9\%$ p/j**

Opzet presentatie

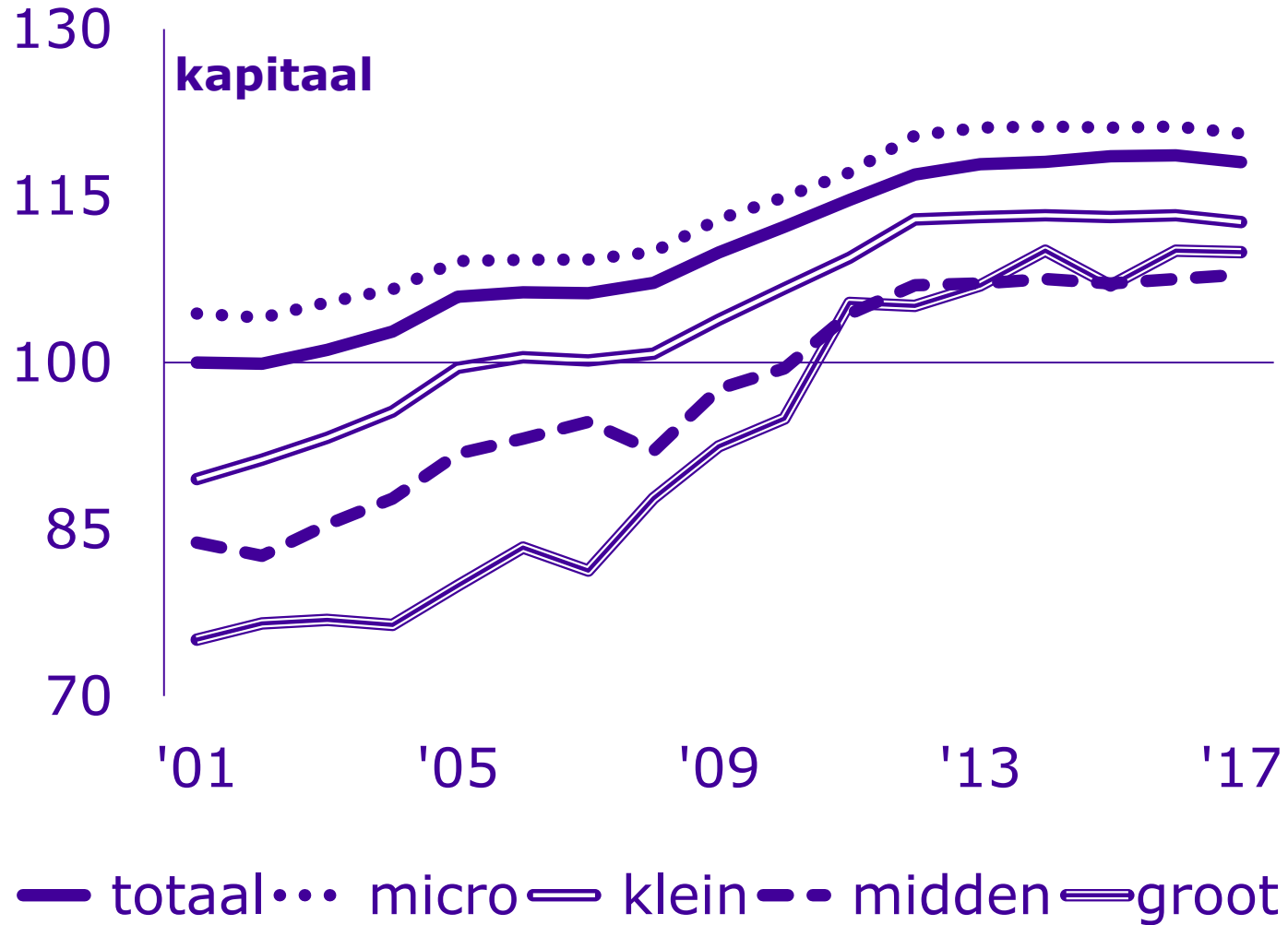
1. Hoe groot zijn de kapitaalverstoringen in Nederland?
2. Welke bedrijven hebben het meeste last van kapitaalverstoringen?
3. Hoe persistent zijn kapitaalverstoringen?

Gemiddelde verstoring naar bedrijfstak

- kapitaalverstoring
industrie << diensten
- meer verstoringen diensten
  - ✓ minder competitie
  - ✓ lagere verhandelbaarheid
  - ✓ strengere regulering

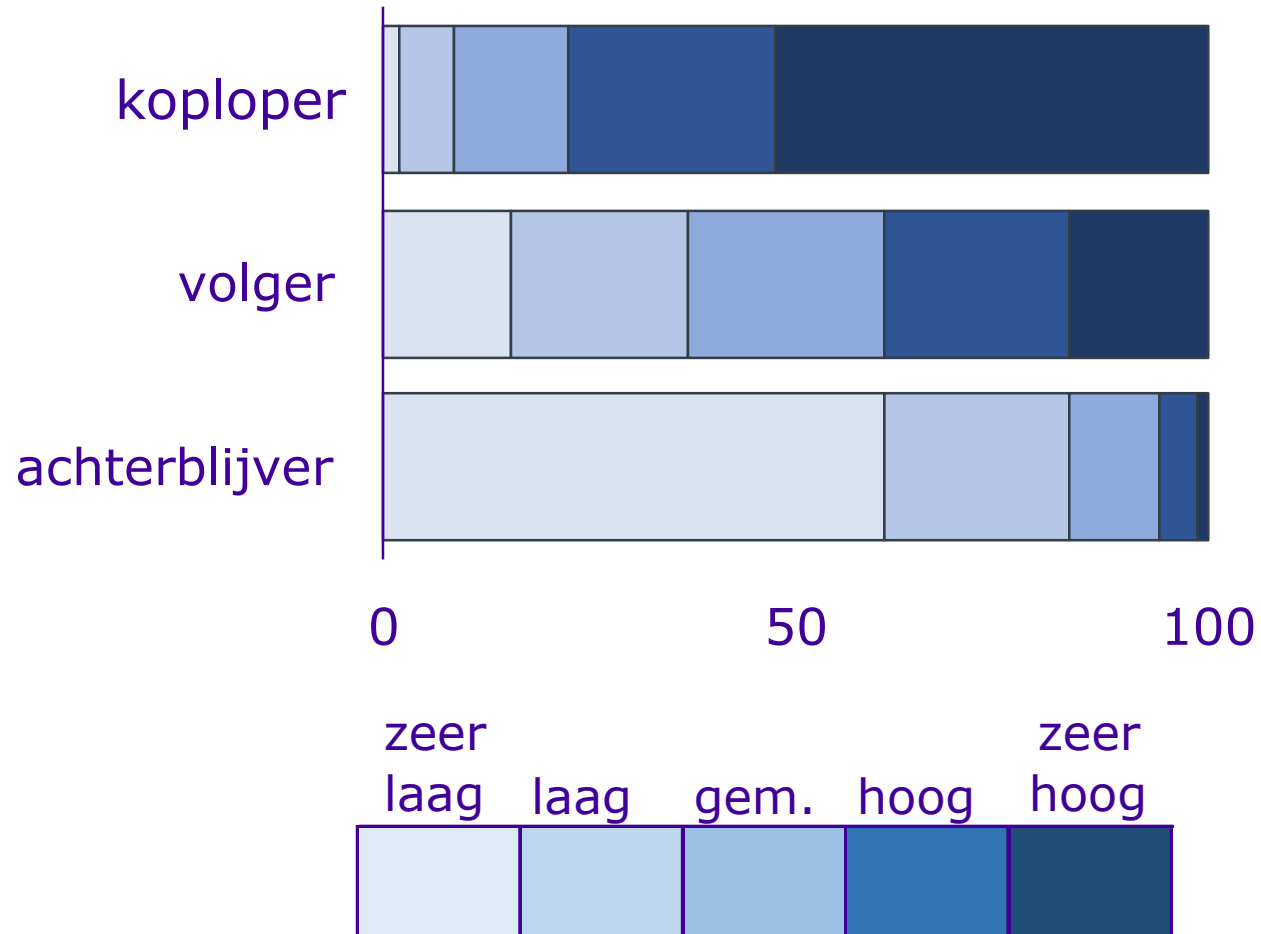
Gemiddelde verstoring naar grootteklasse

- kapitaalverstoring
micro > klein > midden > groot
- meer verstoringen
  - ✓ financieringskosten
  - ✓ hoeveelheidsbeperking
- waarom?
  - ✓ minder eigen middelen
  - ✓ gebrek aan onderpand
  - ✓ ontmoedigd
  - ✓ hogere uitleenrente

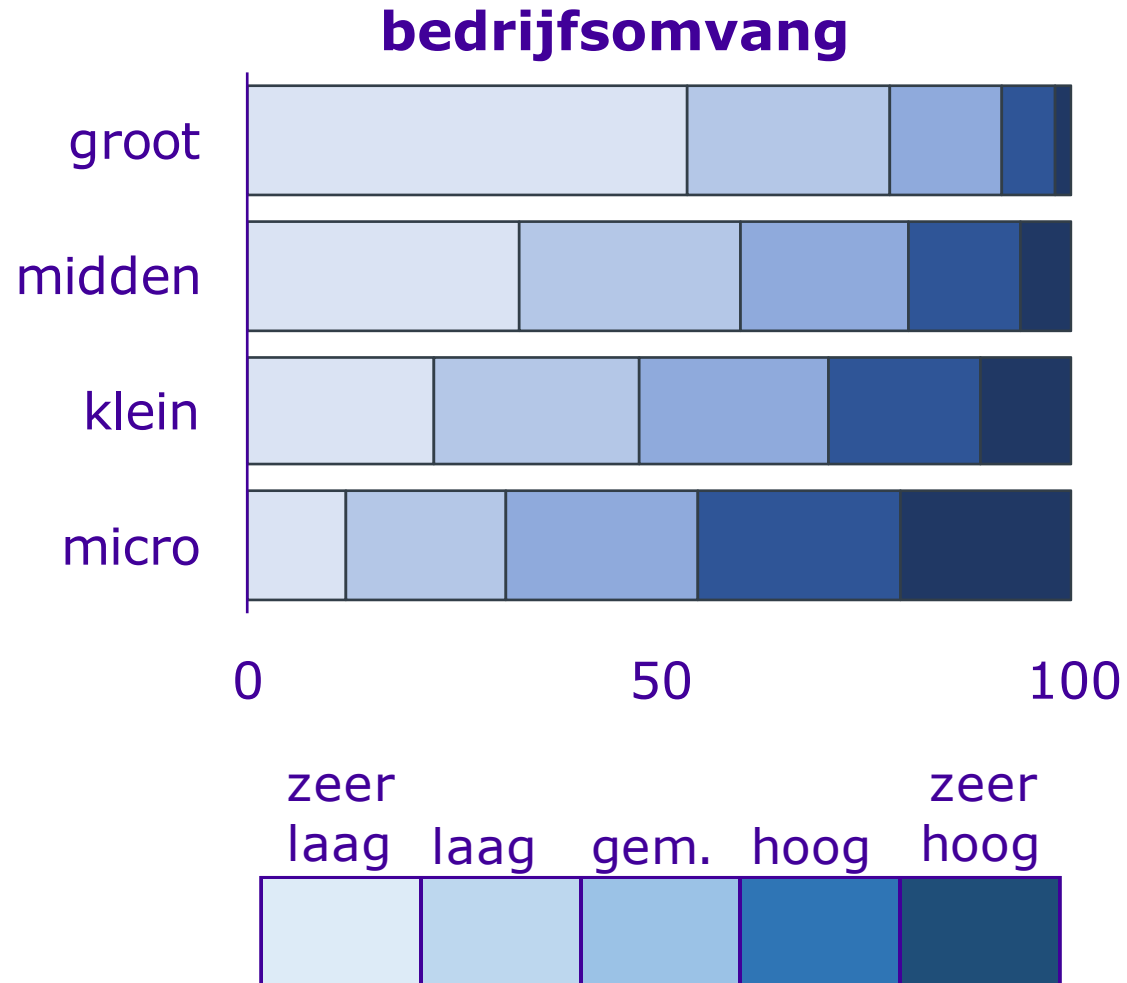
Kans op een hoge/lage verstoring

productiviteitsniveau

- Via ectr. model te achterhalen waar de kans op een lage/verstoring mee correleert
- **koplopers:** grote kans op zeer hoge verstoring.
- **achterblijvers:** kleine kans op zeer hoge verstoring.

Kans op een hoge/lage verstoring

- **microbedrijf:**
grote kans op zeer hoge verstoring.

- **grootbedrijf:**
lage kans op zeer hoge verstoring.

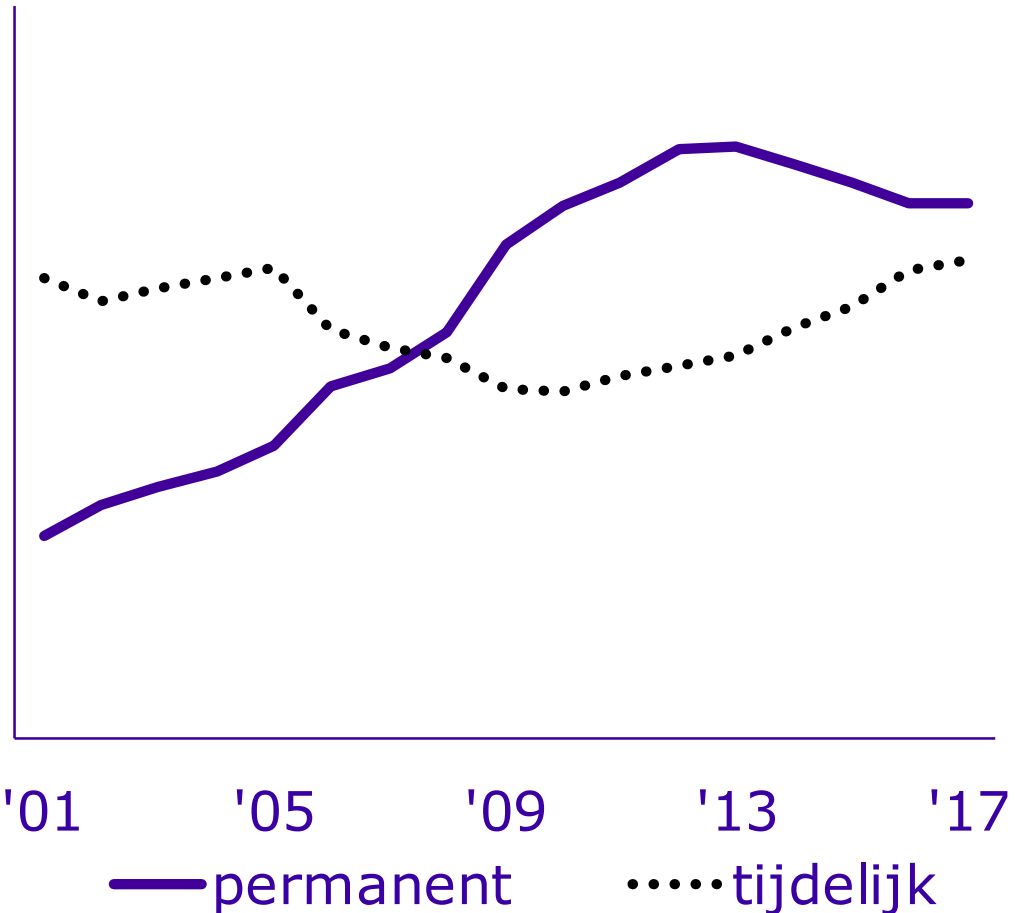
Opzet presentatie

- 1. Hoe groot zijn de kapitaalverstoringen in Nederland?**
- 2. Welke bedrijven hebben het meeste last van kapitaalverstoringen?**
- 3. Hoe persistent zijn kapitaalverstoringen?**

Persistentie kapitaalverstoring

Kapitaalverstoring

Intuïtie:

- Hoe schadelijk is misallocatie:
  - ✓ niet erg als het kort is
  - ✓ wel erg als het lang aanhoudt
- Via ectr. model mogelijk om kapitaalverstoring op te splitsen in **tijdelijke** en **permanente component**;
- **Kapitaalverstoring**:
  - ✓ toename permanent;
  - ✓ '09 permanent > tijdelijk.

Conclusies

- **Misallocatie van kapitaal is een van de oorzaken achter de afname v/d productiviteitsgroei in Nederland**
- **Verstoring op kapitaal bij bedrijven sinds de crisis sterk gestegen**
- **De kapitaalverstoring is met name groot in de dienstensector, voor kleine en voor hoogproductieve bedrijven.**
- **Kapitaalverstoringen hebben sinds de crisis een relatief permanent karakter**

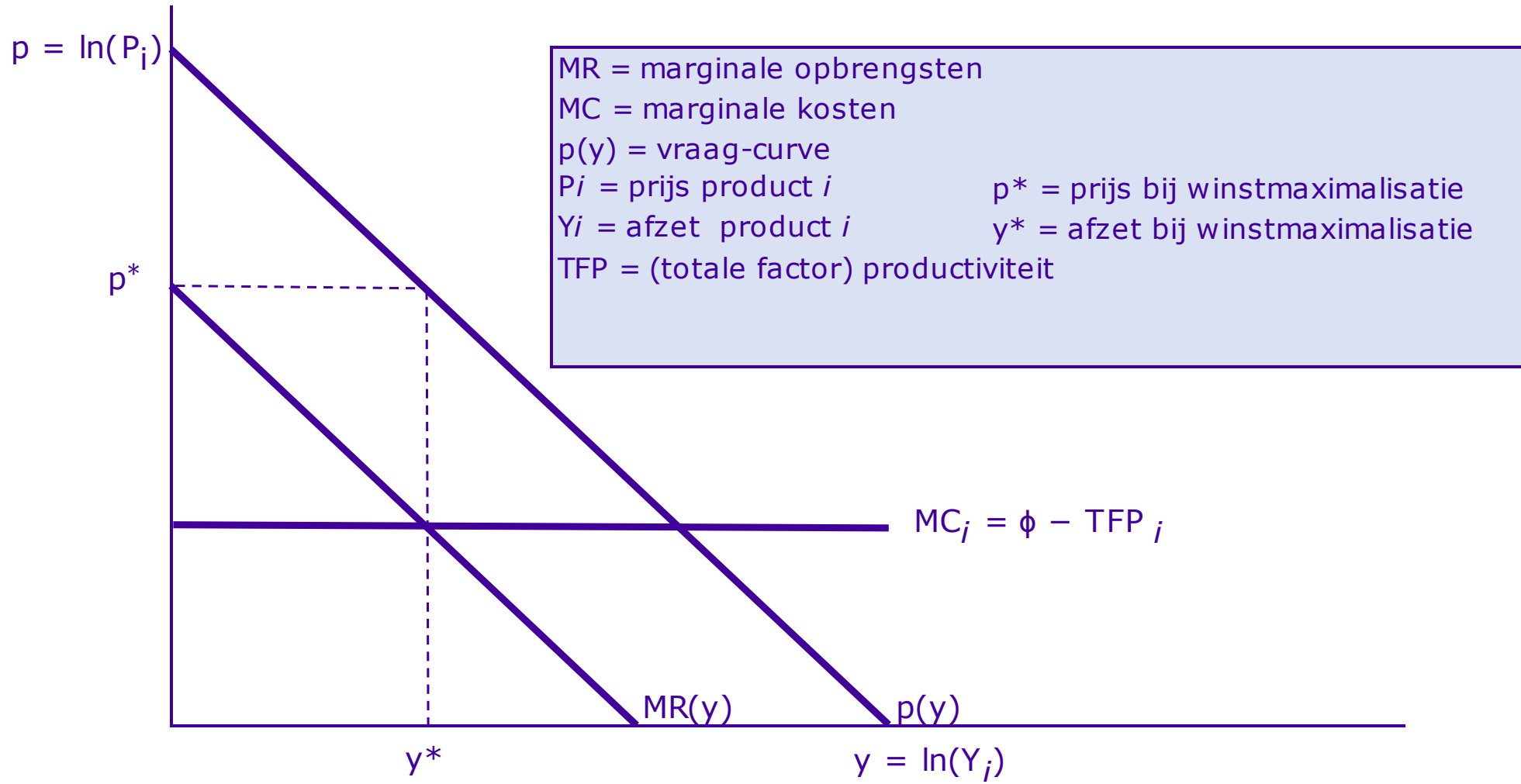
Dank voor jullie aandacht

Vragen/opmerkingen:

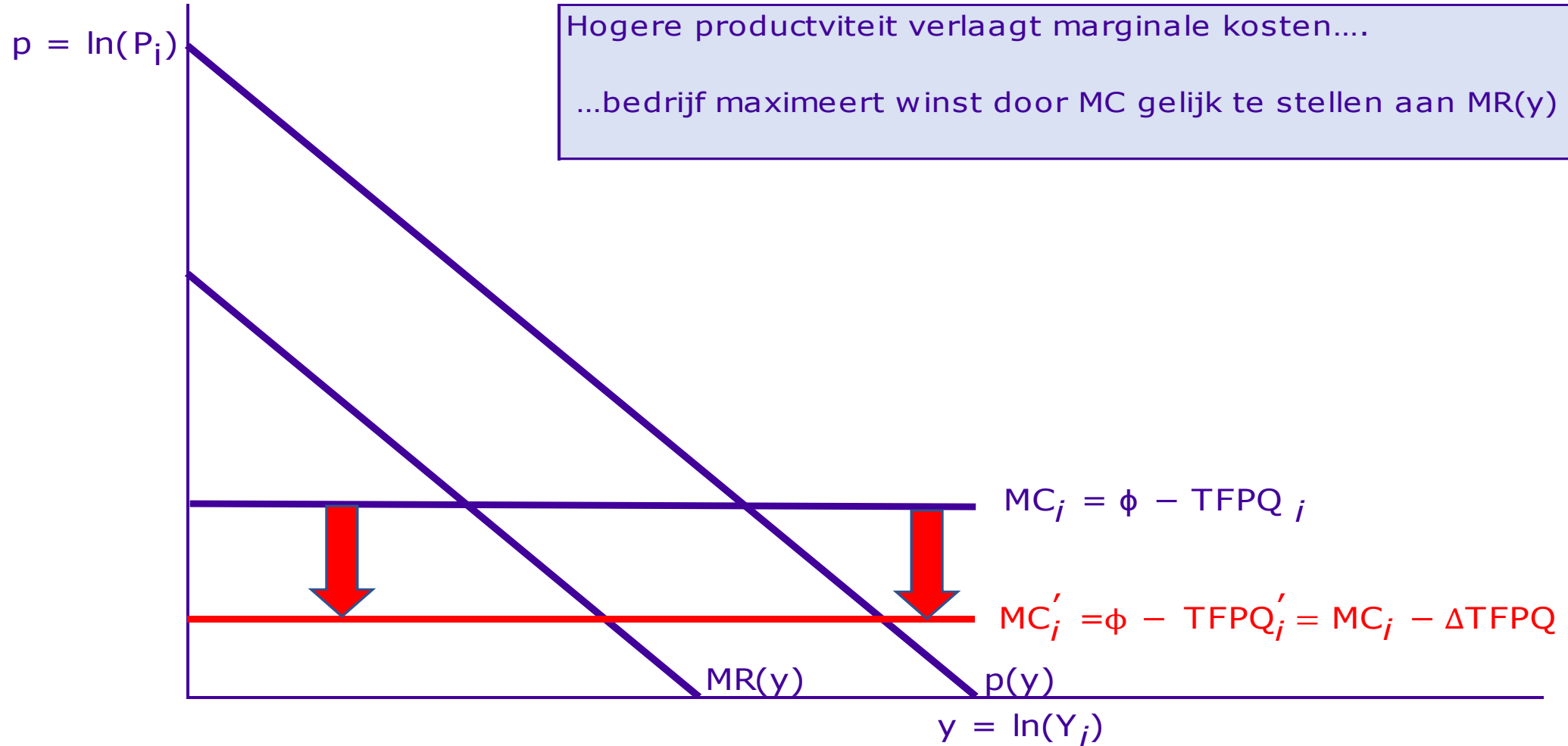
J.M.de.Winter@dnb.nl

Extra Sides

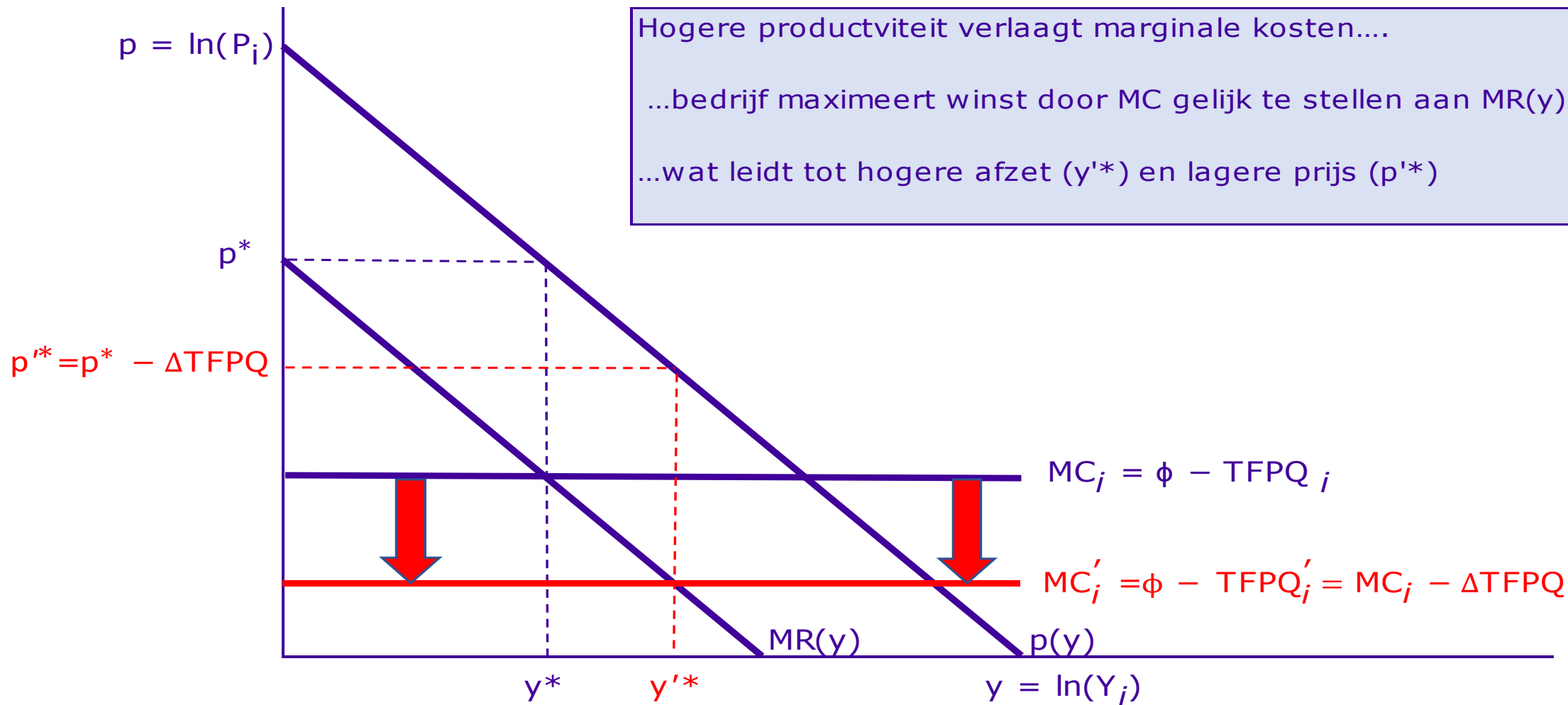
Modelintuïtie: grafisch

Modelintuïtie: grafisch

Modelintuïtie: grafisch

Modelintuïtie: formules

Model (Hsieh en Klenow, 2009)

Productiefunctie: $Y = \text{TFP} * L^{\alpha} * K^{(1-\alpha)}$

Winstfunctie: $\pi = P * Y - w * L - R * K$

Prijsfunctie: $P = \sigma / (1 - \sigma) * MC$

MC functie: $MC = \Phi / \text{TFP}$

Mechaniek:

✓ TFP ↑ MC ↓ P ↓ Y ↑

Modelintuïtie: formules

Model

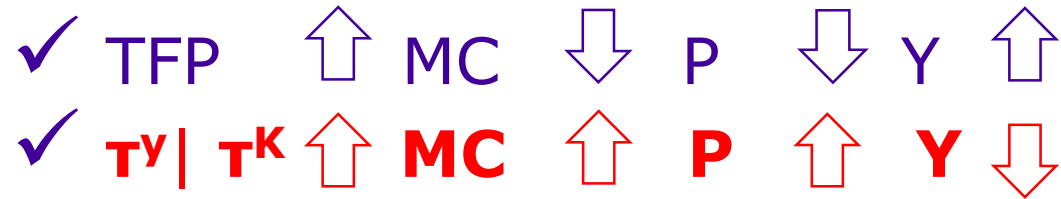
Productiefunctie: $Y = \text{TFP} * L^{\alpha} * K^{(1-\alpha)}$

Winstfunctie: $\pi = (1-\tau^Y) * P * Y - w * L - (1+\tau^K) * R * K$

Prijsfunctie: $P = \sigma / (1 - \sigma) * MC$

MC functie: $MC = \Phi * (1 + \tau^K) / \text{TFP} (1 - \tau^Y)$

Mechaniek:

Take-away:

- ✓ Door verstoringen zijn de prijzen die bedrijven vragen te hoog en wordt er te weinig geproduceerd.

Intuïtie meten kapitaal en arbeidsverstoringen

Model: vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid

Vraag: hoe plausibel zijn de aannames van het model?

- **Aanpassingskosten kapitaal:**
circa 5% minder kapitaalverstoringen
- **Wijze waarop kapitaal/arbeid worden ingezet:**
circa 1% minder kapitaalverstoringen
- **Heterogene markups:**
circa 25% minder kapitaalverstoringen

Hoe persistent zijn verstoringen?

Kapitaalverstoringen

- **Industrie versus diensten:**
dienstensector permanent >> tijdelijk sinds '09.
- **Grootteklasse:**
verschil groot versus klein vooral door permanente deel.
- **Koplopers/volgers/achterblijvers:**
koplopers hebben meest permanente verstoringen.